

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2013	CONVOCATORIA: JULIO 2013
HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA	HISTORIA DE LA FILOSOFÍA

BAREM DE L'EXAMEN:

L'alumne/a contestarà, dins de l'opció que tria, les **quatre** qüestions sobre el text de l'autor o autora que ha treballat en classe.

1ª qüestió: 2 punts; **2^a** qüestió: 2 punts; **3^a** qüestió: 5 punts; **4^a** qüestió: 1 punt.

OPCIÓ PRIMERA

TEXT I

1 Perquè, al capdavall, tant si estem desperts com si dormim, no ens hem de deixar convèncer mai sinó per l'evidència de la raó. I cal remarcar que dic de la raó, i no de la imaginació ni dels sentits. Així, encara que vegem molt clarament el Sol, no hem de jutjar per això que no tingui sinó la grandària amb què el veiem; i molt bé podem imaginar distintament un cap de lleó empeltat al cos d'una cabra, sense que calgui concloure per això que hi hagi al món cap quimera; perquè la raó no ens diu pas que allò que veiem o imaginem així sigui veritat, però sí que ens diu que totes les nostres idees o nocions han de tenir algun fonament de veritat, ja que no és possible que Déu, que és totalment perfecte i veritable, les hagi posades en nosaltres sense aquest fonament. I, per tal com els nostres raonaments no són mai tan evidents ni tan complets durant el somni com durant la vigília, encara que de vegades les nostres imaginacions siguin aleshores tan vives i nítides o més, la raó ens diu també que, com que els nostres pensaments no poden ser tots vertaders perquè nosaltres no som totalment perfectes, allò que aquests tenen de veritat ha de trobar-se infal·liblement més aviat en els que tenim estant desperts que no pas en els nostres somnis.

DESCARTES, *Discurs del Mètode IV.* (Traducció de Pere L.Font)

QÜESTIONS:

- 1^a. Sintetitza les idees del text mostrant en el teu resum l'estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l'autor.
- 2^a. Definix el terme “**raó**”, partint de la informació oferta pel text, i completant-la amb el coneixement que tingues de la filosofia de l'autor.
- 3^a. Redacció: ***El mètode cartesià: ideal matemàtic de certesa, dubte metòdic i criteri de veritat.***
- 4^a. Comenta breument qualsevol aspecte del pensament de l'autor del text que juges important en algun d'aquests sentits: per la seua relació amb el d'altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani.

TEXT II

1 *Responc* que cal afirmar que, tal com s'ha exposat [q. 91 a.3], els preceptes de la llei natural són a
2 la raó pràctica el que els primers principis de les demostracions són a la raó especulativa: els uns i els
3 altres són principis coneguts per si mateixos. Es diu que alguna cosa és coneguda per si mateixa de
4 dues maneres: d'una banda, pres per si mateix; d'una altra, en relació amb nosaltres. Presa per si
5 mateixa, es diu que és coneguda per si mateixa qualsevol proposició el predicat de la qual és propi de
6 la raó del subjecte d'aquesta mateixa proposició; tot i això, és el cas que, per a qui ignora la definició
7 del subjecte, tal proposició no serà coneguda per si mateixa. Així, la proposició «l'home és racional»
8 és coneguda per si mateixa segons la seua naturalesa, perquè el qui diu «*homo*», diu «[animal] racio-
9 nal»; i, això no obstant, per al qui ignora què és l'home, la proposició no és coneguda per si mateixa.
10 Per això, com diu Boeci en el llibre *De hebdomadibus*, certes proposicions o axiomes són coneguts
11 per si mateixos per tots; d'aquesta classe són les proposicions els termes de les quals són coneguts per
12 tots, com «el tot és més gran que la part» i «dues coses iguals que una tercera són iguals entre si».
13 Això no obstant, algunes proposicions són conegetes per si mateixes només pels savis, perquè són els
14 que comprenen que signifiquen els termes de les proposicions: així, per a qui sap que un àngel no és
15 un cos, és coneget per si mateix que no ocupa un lloc; al contrari, això no és manifest per a les
16 persones rudes, que no copsen això.

17 Ara bé, les coses que són objecte del coneixement de tots els homes mantenen un cert ordre. En
18 efecte, allò que és objecte de la nostra aprehensió en primer lloc és l'*ens*, la comprensió del qual està
19 inclosa en tot allò que algú coneix. Per això, el primer principi indemostrable és «no es pot afirmar i
20 negar [alhora el mateix]», el qual es funda sobre la raó de l'*ens* i del no-*ens* [el que és i el que no és];
21 més encara, sobre aquest principi es funden tots els altres, com es diu en *Metafísica*, IV. Doncs bé, de
22 la mateixa manera que l'*ens* és la primera cosa que és objecte de la nostra aprehensió com a tal, així
23 també el bé és la primera cosa que és aprehesa per la raó pràctica que s'ordena en obrar: en efecte,
24 l'agent actua a causa d'un fi, el qual té raó de bé. Per tant, en la raó pràctica el primer principi és el
25 que es funda sobre la raó de bé, la qual és: «Bé és allò que tot ésser apeteix». Aquest és, per tant, el
26 primer precepte de la llei: el bé és allò que cal fer i perseguir, i el mal, allò que cal evitar. I sobre
27 aquest precepte es fonamenten tots els altres preceptes de la llei natural, de manera que les coses que
28 hagen de fer-se o evitar-se se pertanguen als preceptes de la llei natural, en el moment que la raó
29 pràctica conege naturalment que són béns humans.

TOMÀS D'AQUINO, *La Summa teològica*, q. 94, art. 2. (Traducció de Joan Antoni Lluch)

QÜESTIONS:

- 1^a. Sintetitza les idees del text mostrant en el teu resum l'estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l'autor.
- 2^a. Definix els termes relacionats “raó pràctica” i “raó especulativa”, partint de la informació oferta pel text i completant-la amb els coneixements que tingues de la filosofia de l'autor.
- 3^a. Redacció: *La llei natural tomista i el iusnaturalisme*.
- 4^a. Comenta breument qualsevol aspecte del pensament de l'autor del text que jutges important en algun d'aquests sentits: per la seua relació amb el d'altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani.

OPCIÓ SEGONA

TEXT I

1 Però hom demanarà, ¿quin és doncs, aquest tresor que pensem deixar a la posteritat amb una
2 metafísica semblant, depurada per la crítica però portada també per això a un estat ferm? Amb una
3 ràpida ullada general a aquesta obra, hom creurà percebre que la seu utilitat no és sinò negativa, a
4 saber, la de no atrevir-nos mai a ultrapasar amb la raó especulativa els límits de l'experiència, i
5 aquesta és també, en realitat, la seu primera utilitat. Però de seguida es torna positiva, quan hom
6 s'adona que els principis amb que la raó especulativa s'atreveix a ultrapasar els seus límits tenen en
7 realitat, com a resultat forçós, no una ampliació sinò, observant-ho de més a prop, una reducció del
8 nostre ús de la raó, perquè els seus límits efectivament amenacen d'ampliar els de la sensibilitat a què
9 pròpiament pertanyen ultrapassant-ho tot i, d'aquesta manera, foragitar del tot l'ús pur (pràctic) de la
10 raó. Per això una crítica que limita la raó especulativa és, com a tal, certament negativa;
11 nogensmenys, en la mesura en què així elimina alhora un entrebanc que limita l'ús pur pràctic o que
12 amenaça fins i tot d'anorrear-lo, en realitat és d'una utilitat positiva i molt important, tan aviat com
13 arribem a la convicció que hi ha un ús pràctic absolutament necessari de la raó pura (l'ús moral), en
14 què aquesta s'amplia inevitablement més enllà dels límits de la sensibilitat, i per això no necesita, ben
15 cert, cap ajuda de l'especulativa; tanmateix, ha d'estar assegurada contra tota acció contrària de la raó
16 especulativa, a fi de no caure en contradicció amb ella mateixa.

I. KANT, “Próleg de la segona edició de la *Critica de la raó pura*”, B XXIV - B XXV. (Traducció de Joan B. Llinares).

QÜESTIONS:

- 1^a. Sintetitza les idees del text mostrant en el teu resum l'estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l'autor.
- 2^a. Definix els termes “**utilitat negativa**” i “**utilitat positiva**” de la **crítica**, partint de la informació oferta pel text, i completant-la amb el coneixement que tingues de la filosofia de l'autor.
- 3^a. Redacció: **Metafísica, crítica i il·lustració**.
- 4^a. Comenta breument qualsevol aspecte del pensament de l'autor o autora del text que jutges important en algun d'aquests sentits: per la seu relació amb el d'altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o autora o tenen relació amb la seu vida) o amb trets significatius del món contemporani.

TEXT II

1 - Reduïsc a fórmula un principi. Qualsevol naturalisme en la moral, és a dir, qualsevol moral *sana*,
2 està dominat per un instint de la vida, - qualsevol manament de la vida s'acompleix amb un
3 determinat cànón d'allò que “s'ha de fer” i allò que “no s'ha de fer”, qualsevol obstacle i qualsevol
4 enemistat en el camí de la vida hi queden deixats de banda. La moral *contranatural*, és a dir, quasi
5 tota la moral que fins ara s'ha ensenyat, venerat i predicat, s'adreça, pel contrari, concretament *contra*
6 els instints de la vida, - és una *condemna* a voltes dissimulada, a voltes pública i desvengonyida,
7 d'aquestos instints. En dir “Deu examina el cor”, la moral diu no als apetits més baixos i més alts de
8 la vida i pren Déu com a *enemic* de la vida ...El sant en el qual Déu té la seu complaença és el
9 castrat ideal ... La vida acaba on comença el “regne de Déu”.

F.NIETZSCHE, *Crepúscle dels ídols*, “La moral com a contranatureesa”. (Traducció de Joan B.
Llinares i Rafael Gomar)

QÜESTIONS:

- 1^a. Sintetitza les idees del text mostrant en el teu resum l'estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l'autor.
- 2^a. Definix els termes “**moral sana**” i “**moral contranatural**”, partint de la informació oferta pel text, i completant-la amb el coneixement que tingues de la filosofia de l'autor.
- 3^a. Redacció: ***Crítica del concepte de Déu. El nihilisme***
- 4^a. Comenta breument qualsevol aspecte del pensament de l'autor o autora del text que jugues important en algun d'aquests sentits: per la seua relació amb el d'altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani.

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2013	CONVOCATORIA: JULIO 2013
HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA	HISTORIA DE LA FILOSOFÍA

BAREMO DEL EXAMEN:

El/la alumno/a contestará, dentro de la opción que elija, las **cuatro** cuestiones sobre el texto del autor o autora que ha trabajado en clase.

1ª cuestión: 2 puntos; **2^a** cuestión: 2 puntos; **3^a** cuestión: 5 puntos; **4^a** cuestión: 1 punto

OPCIÓN PRIMERA

TEXTO I

1 Pues, en último término, despiertos o dormidos, no debemos dejarnos persuadir nunca sino por la evidencia de la razón. Y nótese bien que digo de la razón, no de la imaginación ni de los sentidos; 2 como asimismo, porque veamos el sol muy claramente, no debemos por ello juzgar que sea del 3 tamaño que le vemos; y muy bien podemos imaginar distintamente una cabeza de león pegada al 4 cuerpo de una cabra, sin que por eso haya que concluir que en el mundo existe la quimera, pues la 5 razón no nos dice que lo que así vemos o imaginamos sea verdadero; pero nos dice que todas nuestras 6 ideas o nociones deben tener algún fundamento de verdad; pues no fuera posible que Dios, que es 7 todo perfecto y verdadero, las pusiera sin eso en nosotros; y puesto que nuestros razonamientos nunca 8 son tan evidentes y tan enteros cuando soñamos que cuando estamos despiertos, si bien a veces 9 nuestras imaginaciones son tan vivas y expresivas y hasta más en el sueño que en la vigilia, por eso 10 nos dice la razón, que, no pudiendo ser verdaderos todos nuestros pensamientos, porque no somos 11 totalmente perfectos, deberá infaliblemente hallarse la verdad más bien en los que pensemos estando 12 despiertos, que en los que tengamos estando dormidos.

DESCARTES, *Discurso del Método IV*. (Traducción de Manuel García Morente)

CUESTIONES:

- 1.- Sintetiza las ideas del texto mostrando en tu resumen la estructura argumentativa o expositiva desarrollada por el autor.
- 2.- Define el término “razón” partiendo de la información ofrecida por el texto y completándola con el conocimiento que tengas de la filosofía del autor.
- 3.- Redacción: ***El método cartesiano: ideal matemático de certeza, duda metódica y criterio de verdad.***
- 4.- Comenta brevemente cualquier aspecto del pensamiento del autor del texto que juzgues importante en alguno de estos sentidos: por su relación con el de otros filósofos, con hechos históricos relevantes (especialmente si son coetáneos del autor o tienen relación con su vida) o con rasgos significativos del mundo contemporáneo.

TEXTO II

1 Respondo que debe afirmarse que, tal como se ha expuesto [q.91 a.3], los preceptos de la ley
2 natural son a la razón práctica lo que los primeros principios de las demostraciones son a la razón
3 especulativa: unos y otros son principios conocidos por sí mismos. Se dice que algo es conocido por
4 sí mismo de dos maneras: de una, tomado en sí mismo; de otra, con relación a nosotros. Tomada en sí
5 misma, se dice que es conocida por sí misma cualquier proposición cuyo predicado es propio de la
6 razón del sujeto de esa proposición; sucede, sin embargo, que para quien ignora la definición del
7 sujeto, tal proposición no será conocida por sí misma. Así, esta proposición, “el hombre es racional”,
8 es conocida por sí misma según su naturaleza, porque el que dice hombre, dice [animal] racional; y,
9 no obstante, para el que ignora qué sea el hombre, esta proposición no es conocida por sí misma. De
10 ahí que, como dice Boecio en el libro *De hebdomadibus*, ciertas proposiciones o axiomas son
11 conocidos por sí mismos por todos: y de esta clase son aquellas proposiciones cuyos términos son
12 conocidos por todos, como “el todo es mayor que la parte”, y “dos cosas iguales a una tercera, son
13 iguales entre sí”. Sin embargo, algunas proposiciones son conocidas por sí mismas sólo por parte de
14 los sabios, pues son quienes comprenden qué significan los términos de las proposiciones: así, para el
15 que sabe que un ángel no es un cuerpo, es conocido por sí mismo que no ocupa un lugar; no obstante,
16 esto no es manifiesto para las personas rudas, que no captan esto.

17 Ahora bien, las cosas que son objeto del conocimiento de todos los hombres mantienen un cierto
18 orden. En efecto, lo que primero es objeto de nuestra aprehensión, es el ente, cuya comprensión está
19 incluida en todo lo que alguien conoce. Por eso, el primer principio indemostrable es “no se puede
20 afirmar y negar [a la vez lo mismo]”, el cual se funda sobre la razón del ente y del no ente [lo que es y
21 lo que no es]; es más, sobre este principio se fundan todos los demás, como se dice en *Metafísica IV*.
22 Pues bien, de la misma manera que el ente es lo primero que es objeto de nuestra aprehensión como
23 tal, así también el bien es lo primero que es aprehendido por la razón práctica que se ordena al obrar:
24 en efecto, todo agente actúa a causa de un fin, el cual tiene razón de bien. Por tanto, en la razón
25 práctica del primer principio es el que se funda sobre la razón de bien, la cual es: “Bien es lo que todo
26 ser apetece”. Este es, pues, el primer precepto de la ley: el bien es lo que hay que hacer y perseguir, y
27 el mal lo que hay que evitar. Y sobre este precepto se fundamentan todos los demás preceptos de la
28 ley natural: de manera que las cosas que deban hacerse o evitarse pertenezcan a los preceptos de la ley
29 natural, en cuanto la razón práctica conozca naturalmente que son bienes humanos.

TOMÁS DE AQUINO, *Suma teológica*, q. 94, art. 2. (Edición de Publicacions Universitat de València)

CUESTIONES:

- 1^a. Sintetiza las ideas del texto mostrando en tu resumen la estructura argumentativa o expositiva desarrollada por el autor.
- 2^a. Define los términos relacionados “razón práctica” y “razón especulativa”, partiendo de la información ofrecida por el texto y completándola con los conocimientos que tengas de la filosofía del autor.
- 3^a. Redacción: ***La ley natural tomista y el iusnaturalismo.***
- 4^a. Comenta brevemente cualquier aspecto del pensamiento del autor del texto que juzgues importante en alguno de estos sentidos: por su relación con otros filósofos, con los hechos históricos relevantes (especialmente si son coetáneos del autor o tienen relación con su vida) o con rasgos significativos del mundo contemporáneo.

OPCIÓN SEGUNDA

TEXTO I

1 Se preguntará, sin embargo, ¿qué clase de tesoro es éste que pensamos legar a la posteridad con
2 semejante metafísica depurada por la crítica, pero relegada, por ello mismo, a un estado de inercia? Si
3 se echa una ligera ojeada a esta obra se puede quizá entender que su utilidad es sólo *negativa*: nos
4 advierte que jamás nos aventuremos a traspasar los límites de la experiencia con la razón
5 especulativa. Y, efectivamente, ésta es su primera utilidad. Pero tal utilidad se hace inmediatamente
6 *positiva* cuando se reconoce que los principios con los que la razón especulativa sobrepasa sus límites
7 no constituyen, de hecho, una *ampliación*, sino que, examinados de cerca, tienen como *resultado*
8 indefectible una *reducción* de nuestro uso de la razón, ya que tales principios amenazan realmente
9 con extender de forma indiscriminada los límites de la sensibilidad, a la que de hecho pertenecen, e
10 incluso con suprimir el uso puro (práctico) de la razón. De ahí que una crítica que restrinja la razón
11 especulativa sea, en tal sentido, *negativa*, pero, a la vez, en la medida en que elimina un obstáculo que
12 reduce su uso práctico o amenaza incluso con suprimirlo, sea realmente de tan *positiva* e importante
13 utilidad. Ello se ve claro cuando se reconoce que la razón pura tiene un uso práctico (el moral)
14 absolutamente necesario, uso en el que ella se ve inevitablemente obligada a ir más allá de los límites
15 de la sensibilidad. Aunque para esto la razón práctica no necesita ayuda de la razón especulativa, ha
16 de estar asegurada contra la oposición de ésta última, a fin de no caer en contradicción consigo
misma.

I. KANT, “Prólogo de la segunda edición de la *Crítica de la razón pura*”, B XXIV - B XXV.
(Traducción de Pedro Ribas).

CUESTIONES:

- 1.- Sintetiza las ideas del texto mostrando en tu resumen la estructura argumentativa o expositiva desarrollada por el autor.
- 2.- Define los términos relacionados “**utilidad negativa**” y “**utilidad positiva**” de la crítica, partiendo de la información ofrecida por el texto y completándola con el conocimiento que tengas de la filosofía del autor.
- 3.- Redacción: **Metafísica, crítica e ilustración.**
- 4.- Comenta brevemente cualquier aspecto del pensamiento del autor del texto que juzgues importante en alguno de estos sentidos: por su relación con el de otros filósofos, con hechos históricos relevantes (especialmente si son coetáneos del autor o tienen relación con su vida) o con rasgos significativos del mundo contemporáneo.

TEXTO II

1 - Reduzco a fórmula un principio. Todo naturalismo en la moral, esto es, toda moral *sana*, está
2 dominado por un instinto en la vida, - cualquier mandamiento de la vida se cumple con un
3 determinado canon de lo que “se debe” y lo que “no se debe” hacer, cualquier obstáculo y cualquier
4 enemistad en el camino de la vida quedan con ello eliminados. La moral *contranatural*, es decir, casi
5 toda moral que hasta ahora se ha enseñado, venerado y predicado, se dirige, por el contrario,
6 precisamente *contra* los instintos de la vida, - es una condena, a veces disimulada, a veces pública y
7 desvergonzada, de esos instintos. Al decir “Dios examina el corazón”, la moral dice no a los apetitos
8 más bajos y más altos de la vida y toma a Dios como *enemigo de la vida*... El santo en el que Dios
9 tiene su complacencia es el castrado ideal... La vida acaba donde termina el “reino de Dios”...

F.NIETZSCHE, *Crepúsculo de los ídolos*, “La moral como contranaturaleza”. (Traducción de Joan B. Llinares)

CUESTIONES:

- 1.-Sintetiza las ideas del texto mostrando en tu resumen la estructura argumentativa o expositiva desarrollada por el autor.
- 2.- Define los términos “**moral sana**” y “**moral contranatural**” partiendo de la información ofrecida por el texto y completándola con el conocimiento que tengas de la filosofía del autor.
- 3.- Redacción: ***Crítica del concepto de Dios. El nihilismo.***
- 4.-Comenta brevemente cualquier aspecto del pensamiento del autor del texto que juzgues importante en alguno de estos sentidos: por su relación con el de otros filósofos, con hechos históricos relevantes (especialmente si son coetáneos del autor o tienen relación con su vida) o con rasgos significativos del mundo contemporáneo.